Poreč

Spomenici

Fotografije:
Vladimir Bugarin
Oblikovanje:
5do12
Izdavač:
Turistička zajednica grada Poreča
Za izdavača:
Nenad Velenik
Tisak:
Tiskara Velika Gorica
2015

Poklon
Turističke zajednice
Grada Poreča

Sniježana Matejčić

Spomenici

V O D I Č

Poreč
Ti nas upotpunjuješ

Poklon Turističke zajednice Grada Poreča

Putniče namjerniče

pred tobom je grad u kojem su ljudi živjeli od pretpovijesnih vremena, a čije su urbanističke okvire na poluotoku dugom 400 i širokom 200 metara zacrtali antički mjernici početkom naše ere. Povukli su pravce pružanja ulica, označili zemljišta za kuće, trgove i javne zgrade. Prostorna organizacija rimskog naselja, koje je u 1. stoljeću postala Colonia Julia Parentium, prepoznatljiva je do danas kao jedinstveni ostatak klasične rimske urbane strukture na hrvatskoj obali Jadrana. Središnja najduža ulica, rimski decumanus maximus, jednaka je kao u doba nastanka grada, a sačuvala je i ime, Dekumanska ulica. U njenom se nastavku protezao rimski decumanus agri, cesta koja je iz grada vodila na poljoprivredna imanja.

Grad je opstao dva tisućljeća, prolazeći kroz razdoblja uzleta i padova. Sačuvane građevine iz različitih vremenskih perioda pomažu u odgonetanju duge povijesti. Čuvamo i prvi statut grada iz 1264. godine, a ono što je vremenom skriveno novim građevinama ili suvremenim potrebama života u gradu, ponovno po malo izlazi na površinu. Posljednji je značajni detalj povijesnog Poreča ugledao svjetlo dana početkom 2005. godine, prilikom gradnje infrastrukture i obnove kamenog popločenja riječ je o **renesansnom mostu na ulazu u Decumanus (1)** zato nema boljeg mjesta za početak naše zajedničke šetnje dvotisućljetnim gradom, koja će nalikovati satu povijesti umjetnosti, jer se s lica Poreča čita kao iz kakve knjige: prisutni su ovdje gotovo svi stilovi i razdoblja u oblikovanju grada. Malo se u gradu rušilo, više nadograđivalo i osuvremenjavalo ono što su vrijeme, požari i bombe uništili. Most na ulazu u povijesni Poreč sagrađen je nakon Peterokutne kule, jer se struktura mosta naslanja na zid kule. Je li na tom mjestu postojao most i u ranijim srednjovjekovnim i antičkim vremenima, kako bi se moglo pretpostaviti po ostacima zidina i gradskih vrata, treba tek istražiti. Hrabro zakoračite naprijed i bacite pogled na lijevo.

Sustav **gradskih bedema (2)** Poreča, čiji su dijelovi do danas vidljivi, potječe iz antike, te 12. do 16. stoljeća, a uglavnom su nove građene na temeljima starih. Grad se dugo vremena nije širio izvan antičkih zidina, pa su dobrim dijelom vidljive i danas, premda su vremenom na njima sagrađene kuće. Podestat Warnerio de Gillago pokrenuo je u 13. stoljeću obnovu utvrda i velike građevinske radove u gradu. Najbolje sačuvan istočni dio gradskih bedema, uz koji su i tri preostale obrambene kule, građen je pod prijetnjom turskih osvajanja krajem 15. stoljeća, kada je Poreč bio dio Venecijanske republike. Značajnije je narušen tek gradnjom kuća u 18. stoljeću, te kasnije, većih zgrada u 19. i 20. stoljeću. Prilikom obnove **Peterokutne kule (3)** početkom 90-ih godina prošlog stoljeća pronađeni su tragovi dvaju starijih kula rimske i srednjovjekovne. Na temeljima antičke i kasnije srednjovjekovne kule 1447. godine gradski načelnik Nicolo' Lion dao je sagraditi novu, Peterokutnu. U 18. stoljeću kuli je prigrađena stambena kuća. Kraj 20. stoljeća dočekala je potpuno neprohodna u najvećem dijelu, zatrpana zemljom, a na njenom vrhu umjesto promatračnice nastao je povrtnjak. Zahvaljujući privatnoj inicijativi kula je dana u najam, a zakupac ju je prepustio arheolozima i konzervatorima, da bi na kraju dobio jedinstveni prostor za restoran. Na treba propustiti priliku vidjeti kulu iznutra, baciti pogled s njene niže terase na Decumanus, a s osmatračnice na srednjovjekovni i suvremeni dio Poreča, koji Porečani zovu "fora le porte", izvan gradskih vrata.

Krenimo Decumanusom, središnjom gradskom ulicom. Već na broju 5 podignite pogled prema raskošnim dvostrukim triforama **gotičke palače (4)** izgrađene 1473. godine u stilu cvjetne gotike. U tom razdoblju svoje povijesti Poreč je nesumnjivo bio dom bogatim obiteljima koje nisu žalile novca za gradnju svojih kuća u onodobnom modernom stilu, pa je u gradu ostao niz lijepih kuća.

Niže u Decumanu, na kućnom broju 9 barokna je palača obitelji Sinčić, sagrađena 1719. godine, a danas je u njoj **Zavičajni muzej Poreštine (5)**, najstariji gradski muzej u Istri, osnovan 1884. godine. Muzejske zbirke svjedoče dugu povijest grada. U prizemlju i dvorištu muzeja uređen je lapidarij zbirka kamenih spomenika mahom iz antičkog vremena, a u bočnim prostorijama prizemlja su zbirke arheoloških nalaza iz pretpovijesnog vremena, odnosno svjedočanstva o postojanju gradina u okolici mjesta. Na prvom i drugom katu muzeja uređeni su saloni, a u fundusu muzeja su povijesni dokumenti, vrijedna biblioteka i portreti biskupa i porečkih plemića. Zanimljiv je portret Giana Rinalda Carlia, prikazanog u turskoj odjeći, jer je bio službeni venecijanski tumač na carigradskom dvoru, a napisao je dvije knjige o turskoj književnoj i glazbenoj tradiciji. Od muzeja desno, Ulicom Sv. Eleuterija doći ćete do **ranokršćanskog katedralnog sklopa Eufrazijane (6)**. Metalna vrata i mozaik u luneti iznad njih potječu iz početka 20. stoljeća, a natpis oko Krista citira Evanđelje po Ivanu: "Ja sam vrata. Krozame tko uđe, spasit će se". A kada prođete kroz vrata, ulazite u graditeljski kompleks koji je baštinjen iz 4. stoljeća, a 1997. godine je uvršten u svjetsku baštinu UNESCO-a. Katedralni sklop čine crkva, biskupski dvor, krstionica i arheološki ostaci ranijih crkava.

Legenda kaže da je u rimskom municipiju Parentiumu u 4. stoljeću postojala tajna zajednica kršćana koju je vodio njen prvi biskup Mavar (hrvatska inačica imena), odnosno Mauro (talijanska inačica). Kršćani su se, kaže dalje predaja, sastajali na molitvama u patricijskoj kući, sve dok rimski vojnici nisu otkrili Mavra i svećenika Eleuterija. Obojica su umrla na mukama i kasnije proglašena svecima. Sveti Mavar danas je zaštitnik Poreča. Ali koliko je od legende povijesno dokazivo? Dokumenti potvrđuju stvarnu osobu "Maura ispovjednika" u 4. ili 5. stoljeću, prijenos

5

5

njegovih svetih ostataka u novi grob unutar katedrale. Koji je rimski patricij ponudio utočište prvim porečkim kršćanima, koja je to kuća bila u kojoj su zajedno molili? To ostaje tajna.

Koridor koji od portala kompleksa vodi prema atriju crkve, nekadašnja je rimska ulica, CARDO **(I)**. Dio nekadašnje ulice koji je pred vama završavao je vratima zazidanima u Srednjem vijeku. Tragovi tih vrata **(B)** koja su kroz sjeverne gradske zidine vodila prema zaljevu Peškera pronađeni su u istraživanju proteklih 15-ak godina. Ta istraživanja su iznijela na vidjelo i mozaikalni podni ukras, koji su istraživači uklopili u ostale tragove i zaključili da je sjeverni dio antičkog carda u 4. stoljeću pretvoren u narteks prve od dvaju crkava koje su prethodile katedrali. A da bi složena priča katedralnog sklopa bila jasnija, najbolje je iz sjevernog carda ili narteksa Predeufrazijane najprije ući u BISKUPIJU **(II)**. Građena kao i Eufrazijeva bazilika sredinom 6. stoljeća, biskupija tlocrtno slijedi ideju trobrodne crkve s tri polukružne apside. Od trenutka kada je bila izgrađena, do prije 15-ak godina kontinuirano je bila sjedište Porečke, kasnije Porečke i pulske biskupije. Nakon 14 stoljća kontinuiteta postignut je dogovor o izgradnji nove biskupske palače u vrtu stare zgrade, a vremešna je biskupija prepuštena konzervatorima. Bilo je puno posla, jer je u dugom razdoblju dok je bila dom porečkim biskupima, zgrada bila pregrađivana i prilagođivana suvremenim zahtjevima stanovanja. Istraživanje i rekonstrukcija trajali su desetak godina.

U donjem dijelu zgrade uređen je lapidarij u kojemu su izloženi kameni spomenici iz dugogodišnjih arheoloških istraživanja, među njima kamena biskupska katedra iz karolinškog doba, te dijelovi izvornih podnih mozaika iz 4. i 5. stoljeća. U središnjoj apsidi, iza vrata postavljen je ulomak mozaika iz poda srednje dvorane Prve bazilike iz 4. stoljeća. Na njemu je prikazana riba, grčki *ichtys,* koja se tumači kraticom za "Isus Krist, Sin Božji, Spasitelj". Riba

je bila tajni kršćanski simbol. Uz ovaj dio mozaika središnje mjesto izložbe pripada i dijelu mramornog oltara iz 6. stoljeća s prikazom delfina, na kojem je natpis koji govori da je biskup Eufrazije iz temelja podigao ovu crkvu u dvanaestoj godini svoje službe.

Iz lapidarija ulazimo u malo barokno dvorište sa stubištem koje vodi na prvi kat, pred portal koji je 1694. godine dao napraviti biskup Alessandro Adelasio. Ulazite u muzej crkvene umjetnosti Porečke i pulske biskupije. Najznačajniji izložak ovog jedinstvenog muzeja je prostorija u koju se ulazi sa stubišta dvorana za audijencije u izvornom obliku iz 6. stoljeća **(A)**, dakle iz vremena kada su biskupi imali ne samo crkvenu nego i svjetovnu moć. Vraćanje ove dvorane u izvorno stanje bio je kompleksan posao, jer je ona bila u jednom trenutku horizontalno podijeljena u dvije etaže povezane unutrašnjim stubištem koje je zatvorilo srednju apsidu.

Iz ceremonijalne dvorane prva vrata vode u barokne biskupske salone s onovremenim štukaturama, a odavde ulazite u prostorije u kojima su izloženi neki od bisera crkvene skulpture i slikarstva, zlatarstva i vezenog misnog ruha. Tu su, među najvrsnijima, romanički i gotički drveni kipovi, poliptih Antonia Vivarinija **(B)** (1440.) i triptih Antuna iz Padove **(C)** (1529.), rezbarena drvena raspela.

Kada vas put vrati pred stubište kojim ste se popeli, zavirite kroz prozor istočne prostorije, jer je otuda izvrstan pogled na **arheološke ostatke crkve koja je prethodila Eufrazijevoj bazilici (III).** Stručnjaci kažu da su prije nje postojale najmanje dvije ranije crkve. Prva, čiji su ostaci vidljivi sjeverno od današnje katedrale, potječe iz 4. stoljeća, a činile su je tri nejednake četvrtaste dvorane čiji su podni mozaici dijelom sačuvani. U crkvu sagrađenu na temeljima ranijih rimskih profanih zgrada ulazilo se kroz narteks, nekadašnju rimsku ulicu. Nepotvrđena je teza istraživača iz

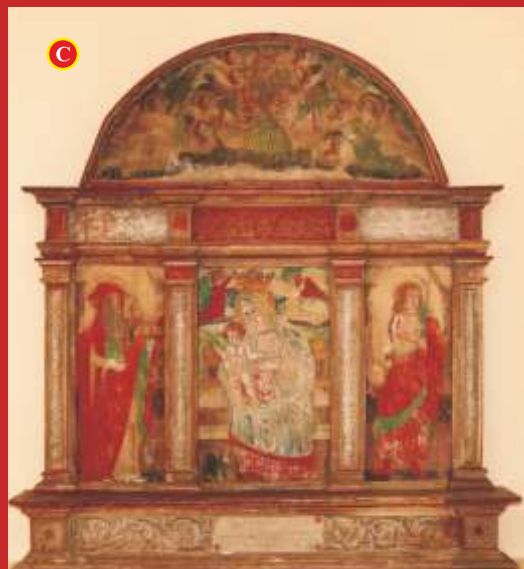

ranijih stoljeća da je baš jedna od tih građanskih kuća bila tajno okupljalište prvih porečkih kršćana. Sredinom 5. stoljeća prva je crkva proširena i nastala je građevina koju istraživači zovu Predeufrazijanom. Posljednja istraživanja dala su sasvim novo i drugačije tumačenje ove crkve: bila je to dvostruka bazilika. Činile su je dvije paralelne trobrodne bazilike odijeljene uskim hodnikom i cisternom. I ova je crkva koristila narteks nastao na antičkoj ulici, a imala je i mozaikom ukrašen pod. Južni dio dvostruke bazilike dogradnjom u 6. stoljeću postao je Eufrazijeva bazilika, a sačuvani ostaci podnog mozaika ranije crkve vide se ispod poda današnje katedrale. Sjeverni dio Predeufrazijane sačuvan je samo u arheološkom sloju, a dio podnog mozaika ostao je ispod današnje sakristije. Nakon što ste arheološke ostatke detektirali s prozora biskupije, vratite se pogledati mozaike izbliza, a zatim izađite kroz staklena vrata u atrij, pa desno do KRSTIONICE **(IV)**, jer je ona dio Predeufrazijane. Osmerokutnog je oblika, a u njenom središtu je šesterostrani krsni zdenac, Nad njom je, na romaničkim temeljima, u 16. stoljeću dozidan zvonik visok 35 metara **(A)**. Prije nego napustite kompleks, popnite se unutrašnjim stubištem zvonika do vidikovca s kojeg se pruža nezaboravan pogled na grad **(B)**. S toga mjesta dostupan je i pogled na najviši vanjski dio katedrale na kojem su tek manjim dijelom sačuvani mozaici na kojima stručnjaci raspoznaju prikaz apokaliptičnog Krista s apostolima.

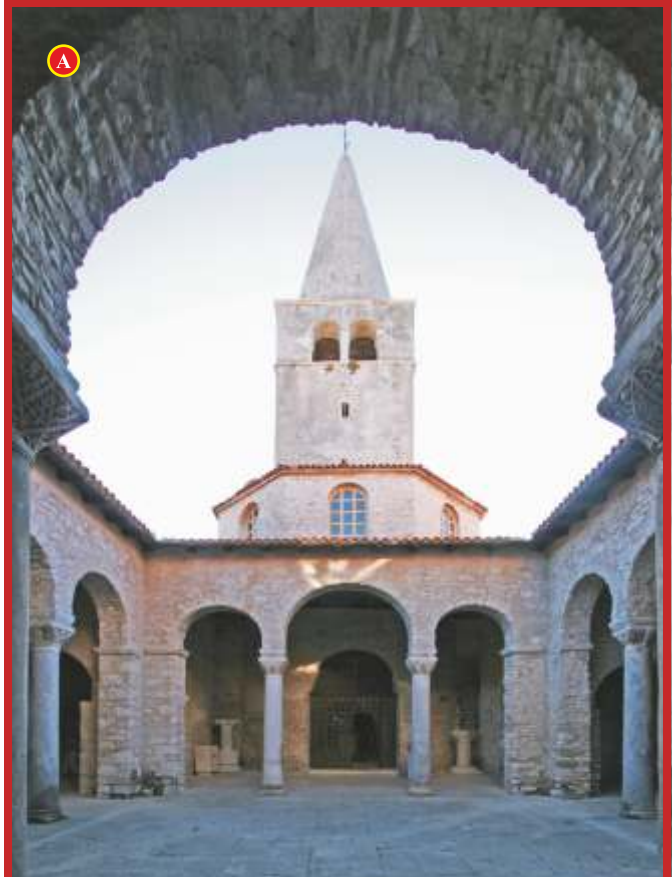

Konačno je vrijeme pogledati EUFRAZIJEVU BAZILIKU **(V)**. Biskup Eufrazije na više je mjesta u crkvi ostavio natpise koji govore da je podigao crkvu na ruševinama, ali su istraživanja pokazala da je proširio i prilagodio gradnjom novog svetišta južnu crkvu Predeurazijane, raskošno je iznutra ukrasio, sagradio memorijalnu kapelu, atrij i biskupiju. Crkva je posvećena Uznesenju Blažene Djevice Marije i porečkom mučeniku Svetom Mauru. U trobrodnoj crkvi pažnju će vam s vrata privući mozaici i ciborij ispred svetišta, ali strpljenja! Pod kojim hodate nastao je početkom 20. stoljeća, jer je izvorni, ukrašen mozaikom uništen, a ostaci se vide samo u južnoj apsidi. Dijelovi izvornog poda Predeufrazijane iz 5. stoljeća i Prve bazilike iz 4. stoljeća mogu se vidjeti kroz otvore u podu. Brodove crkve dijele kolonade s bogato ukrašenim mramornim kapitelima, a od istog je materijala, od dijelova rekonstruirana oltarna pregrada. Ukrasi kapitela su različiti, ponavljaju se u parovima, a iznad njih su isklesani monogrami biskupa Eufrazija. Unutrašnjost lukova kapitela bila je ukrašena obojenim štukaturama, koje su sačuvane samo na sjevernoj kolonadi. Biskupska katedra u srednjoj apsidi i klupa za svećenike potječe iz vremena gradnje crkve. Uz južni brod crkve dograđene su tri kapelice u 17. potom 19. i početkom 20. stoljeća.

Sve tri apside su bile ukrašene mozaikom, ali je potpuno preživio samo ukras u srednjoj apsidi. Krenimo od vrha gdje je u središte smješten lik Krista koji u jednoj ruci drži knjigu, a drugom blagoslivlje. Oko Krista su likovi dvanaest apostola. U sredini tijumfalnog luka prikazan je Jaganjac Božji, a lijevo i desno od središnjeg nižu se meda-

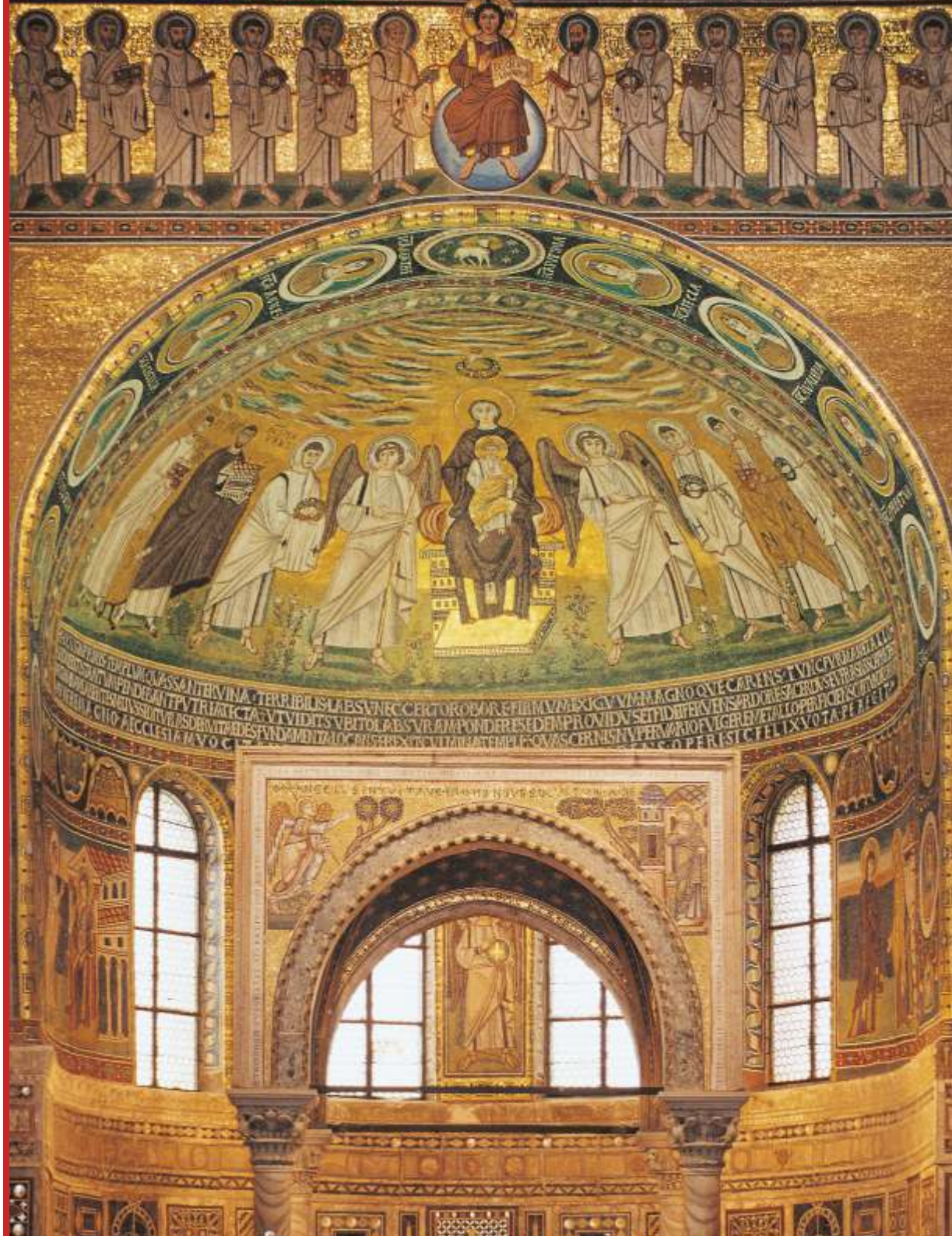

ljoni s likovima dvanaest kršćanskih mučenica. U tjemenu apside veličanstveni je prikaz, zavjetna slika Bogorodice na prijestolju s Kristom u krilu, a iznad njih je ruka koja drži krunu. Sa strane su anđeli i sveci mučenici sa Svetim Maurom, a biskup Eufrazije prikazan je s modelom bazilike u ruci. Natpis ispod mozaika govori što je biskup Eufrazije **(A)** poduzeo uređujući katedralu. Ispod ove slike je lijevo prikaz Navještenja, a desno Vizitacije. Između prozora prikazani su likovi svetaca, a ukras apside u donjem sloju završava geometrijskim inkrustacijama od raznobojnog mramora i školjaka. Sačuvani porečki mozaici gotovo su potpuno izvorni, tek manjim dijelom obnavljani kroz 15 stoljeća postojanja. U bočnim apsidama sačuvani su samo fragmenti mozaika s dvjema gotovo identičnim kompozicijama: mladi Krist stavlja mučeničke krune Kuzmi i Damjanu u jednoj, a Ursusu i Severusu u drugoj.

Ciborij ispred svetišta potječe iz 1277. godine. Dao ga je načiniti biskup Oton, a podignut je na mramorne stupove čiji kapiteli oponašaju one iz 6. stoljeća. Čeoni mozaik ponavljaju priču Navještenja s ranokršćanskih mozaika, a u svodu ciborija prikazan je Agnus Dei, Jaganjac Božji. Jedan natpis na mozaicima svjedoči da je ciborij dao načiniti biskup Oton, a ostali su religijske pouke, odnosno zazivi povezani s prikazima likova porečkih mučenika Maura i Eleuterija, Akolita i Projekta, Dimitrija i Julijana. Ispred ciborija su dvije nadgrobne ploče s likovima biskupa, od kojih je jedan Ivan Porečanin (Johanes de Parentio) iz sredine 15. stoljeća. Na čeonoj strani oltara srebrni je i pozlaćen antependij, izvorno oltarna pala koju je biskup Ivan Porečanin naručio u Veneciji 1451. godine. S monumentalnog renesansnog reljefa ukradeni su još u 17. stoljeću likovi svetaca.

Sjeverno od ciborija ulaz je u trolisnu MEMORIJALNU KAPELU **(VI)** u kojoj se čuva sarkofag Svetog Maura **(B)**. Građevina je u srednjem vijeku bila pretvorena uobrambenu kulu. Dio kapele uz nadogradnju između 13. i

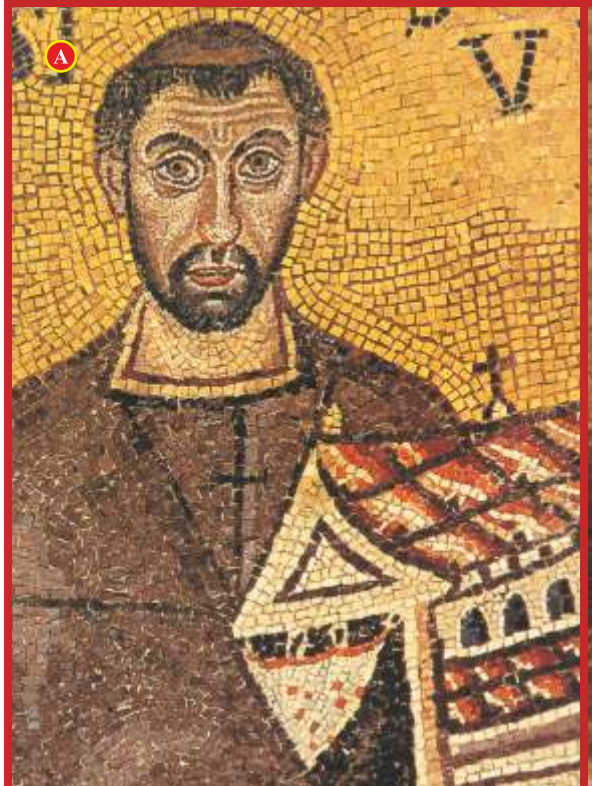

15. stoljeća pretvoren je u sakristiju. Na unutrašnjem zidu do vrata na izlazu iz Eufrazijane vidljivi su ostaci fresaka iz 14. stoljeća.

Šetnju katedralom završit ćemo u ATRIJU **(VII)** sagrađenom u isto vrijeme kada i crkva, odnosno biskupski dvor. Restauriran je u 19. stoljeću novcem austrougarskog cara Franje Josipa, o čemu svjedoči natpis u kamenu, izložen u kutu. Na zidovima atrija nalaze se grbovi i nadgrobne ploče porečkih biskupa.

Do Eufrazijane nalazi se **Kanonika (7)** sagrađena 1251. godine, a u njoj i danas živi porečki župnik. Krasi je lijepi kameni portal i niz bifora na prvom katu. Na suprotnoj strani ulaza u Eufrazijanu nalazi se **palača Vergottini (8)** iz 18. stoljeća. Na Decumanusu je grupa gotičkih palača, jednako raskošnih kao venecijanske iz istoga vremena. To su privatne kuće na brojevima 34 **(9)**, 15 **(10)**, 10 **(11)**, Palača Zucatto **(12)** u kojoj je danas izložbena galerija Pučkog otvorenog učilišta i 12 **(13),** na uglu Decumanusa i Carda uz koju je čitav blok palača iz istog vremena u obje ulice.

Istarska sabornica (14) nekada je bila crkva Sv. Franje iz početka 14. stoljeća, uz koju je bio i samostan. Krajem 18. stoljeća strop crkve ukrašen je štukaturama i slikama, a samostan je zatvoren za Napoleonove vlasti 1806. godine, pa je vremenom propao. Napuštena crkva je 1861. godine, kada je Poreč bio dijelom Austrougarske monarhije, preuređena je vodoravnom pregradnjom u svečanu dvoranu u kojoj je zasjedao Pokrajinski sabor. U prizemlju je uređen vinski podrum s bačvama od staklene oplate, koje su redom do danas sačuvane. Krajem 90-ih godina prošlog stoljeća, prilikom preuređivanja obližnje zgrade u talijansku školu, provedeno je i arheološko istraživanje, koje je pokazalo dio temelja ranije crkve Svetog Tome iz 5. stoljeća i ostatk enjenog podnog mozaika. Ti su nalazi ostavljeni na mjestu i prezentirani javnosti ispod prozračne konstrukcije stubišta koje vodi u svečanu dvoranu Istarske sabornice, danas

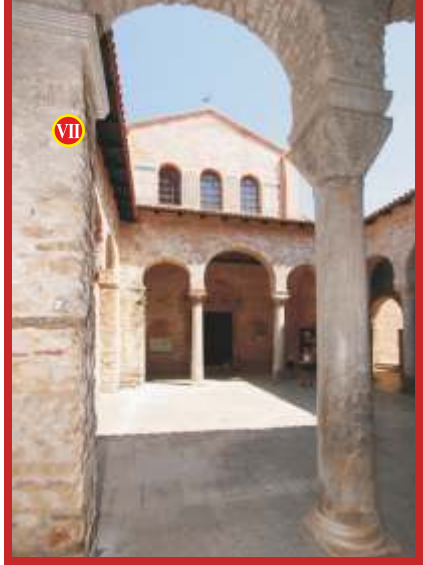

izložbeni prostor i mjesto svečanih sjednica Županijske skupštine.

Dio antičkog Poreča nalazi se ispod današnjeg **Trga Marafora (15).** Priprema se arheološko istraživanje i prezentacija izvornog antičkog trga, koji je dobrim dijelom sačuvan na približno metar ispod današnje površine. To se može vidjeti dijelom u Gradskoj knjižnici **(a),** Igraonici knjižnice **(b)**, u poslovnom prostoru **(c)** i u prizemlju privatne kuće **(d)** koja je u fazi rekonstrukcije. Forum se nalazi na zapadnom završetku Decumanusa, a na rubu foruma su bili **antički hramovi (16)**. Desno **(f)** su sačuvani stupovi manjeg hrama, neki istraživači misle da je bio posvećen rimskom bogu mora Neptunu. Od većeg hrama, vjerojatno posvećenog bogu Marsu **(e)** sačuvana su tri monumentalna zida i dijelovi zabata složeni u zidanu konstrukciju kako bi na mjestu gdje su pronađeni slikovito svjedočili o antičkoj povijesti grada. Dokumenti spominju da je u prvom stoljeću viceadmiral ravenske flote Titus Abudius Verus dao sagraditi antičku porečku luku i obnoviti hram.

Romanička kuća (17) iz sredine 13. stoljeća danas je u donjem dijelu likovna galerija, a na prvom i drugom katu smještena je etnografska zbirka Zavičajnog muzeja.

Trg Matije Gupca (18), nekadašnja Piazza dei signori, odnosno Gospodski trg, sačuvala je samo jedan niz nekadašnjih kuća, među kojima po jednu skladnu gotičku i baroknu palaču.

Trg Frana Supila (19) naizgled je nezanimljiv, osim po maloj gotičkoj kući. To je zato što njegov zanimljivi dio krije kameno popločenje. Prilikom obnove komunalne infrastrukture 1998. godine na tom mjestu, koje su Porečani nekada zvali Predol, pronađeni su arheološki ostaci srednjo. vjekovnog samostana. Bio je izgrađen na temeljima ranije. antičke kuće, jer su pronađeni i njeni tragovi, odnosno mali preostaci jednobojnog i šarenog podnog mozaika.

Kuća dvaju svetaca (20) dobila je ime po reljefima na pročelju. To je jednostavna rustična renesansna kuća iz 15. stoljeća, ali su reljefi svetaca romanički, upotrijebljeni pri gradnji i nije isključeno da su nekada bile u nedalekom samostanu na Trgu Frana Supila. U zgradi je danas Konzervatorski ured.

Okrugla južna kula (21) sagrađena je 1475. godine pokraj ranije, po nalogu načelnika Pietra de Mule. U nevelikoj središnjoj prostoriji danas je bar, a u kuli je potpuno sačuvano strmo izvorno stubište, koje vodi na osmatračnicu, sada terasu bara s pogledom na obližnji Otok Sv. Nikola i poreču rivu.

Kazalište (22) je sagrađeno 1885. godine kao Teatro Verdi, a dvorana je uglavnom sačuvala izvorni izgled.

Gradska vijećnica (23) je iz 1910. godine, a sagrađena je prema projektu tršćanskog arhitekta Arduina Berlama.

Crkva Gospe od anđela (24) iz 1770. godine, sagrađena na ostacima ranije, romaničke crkve. Opremljena je baroknim oltarima, kipovima svetaca i dvjema vrijednim palama talijanskih majstora.

Sjeverna kula Peškera (25) je ruševna i iznutra zatrpana. Dao ju je 1473. godine sagraditi načelnik Francesco Bondulmier. Uz kulu je nadsvođeni ulaz u grad, gdje su nekada bila gradska vrata, a na vanjskom plaštu kule jasno su vidljivi otvori za topove i puškarnice.

U srednjovjekovnoj **crkvi Sv. Eleuterija (26)** danas se misa služi jednom godišnje.

U užem centru grada zanimljiv je Otok Sveti Nikola ispred Poreča s najstarijim **svjetionikom (27)** na hrvatskoj obali Jadrana, sagrađenim 1403. godine i **malim dvorcem (28)** koji je 1886. godine dao sagraditi markiz Benedetto Polesini.

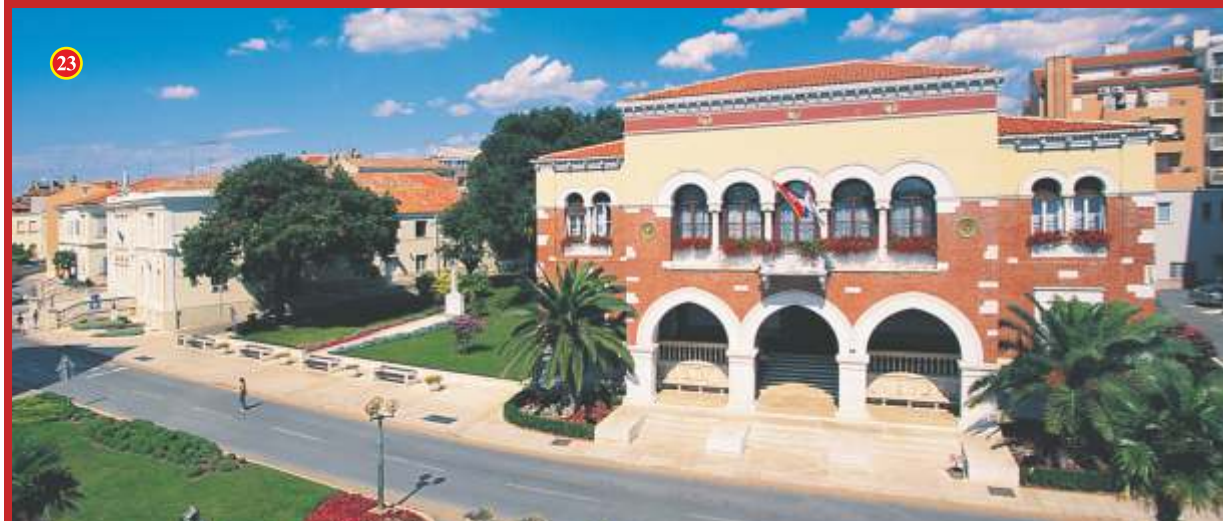

Zanimljiv je i kompleks zgrada na ulazu u Poreč sagrađen 1907. godine, u koje su austrijske vlasti smjestile **pokrajinski enološki zavod**, danas Institut za poljoprivredu i turizam s tradicijom iz kraja 19. stoljeća.

Oni koji vole prethistorijska prizorišta neće žaliti truda najprije automobilom pa poslije pješice do **Picuga** i do **Vrha sveti Anđel/Monte St. Angelo** pretpovijesnih gradina, na kojima je, doduše, ostalo tek nekoliko većih kamenih blokova i na jednom temelji manje kultne građevine, ali se pruža prekrasan pogled prema Poreču i moru.

Neće ostati prikraćeni ni oni kojima je najdraža antika. Na Rtu Sorna uz parkiralište nedaleko od hotela Zorna u Zelenoj laguni vidljivi su **ostaci antičke vile** iskopani prilikom uređenja turističkog naselja. U nedalekom Červar Portu također su prezentirani **ostaci antičke vile**, a na poluotoku Lorun nasupot naselju, do kojega možete stići barkom ili pješačkom stazom okolo uvale Červar Porat naći ćete **arheološke ostatke rimske vile i manufakture za izradu amfora** koji još istražuje međunarodni tim arheologa. Do sada je utvrđeno da je na Lorunu bila jedna od najvećih antičkih "tvornica" za proizvodnju amfora koriš te nih za transport maslinovog ulja, vjerojatno dobrim dijelom proizvedenog na tom području, a gospodarstvo je bilo aktivno više od 300 godina.

Na cesti koja iz Poreča vodi prema Pazinu, udaljen šest kilometara, nalazi se **Žbandaj (A)**, mjesto zaživjelo naseljavanjem obitelji iz dalmatinskog zaleđa oko 1570. godine. U mjestu je župna crkva svetih Ivana i Pavla iz 1595. godine. Desetak kilometara dalje prema Pazinu je naselje **Baderna (B)** u kojoj je župna crkva Rođenja Marijina iz 16. stoljeća, proširena u 19. stoljeću, a nedaleko od mjesta pronađene su kosti čovjeka stare 10.000 godina. U selima **Nova Vas** i **Fuškulin (C)** sačuvali su lijepi primjerci nekadašnje seoske arhitekture.

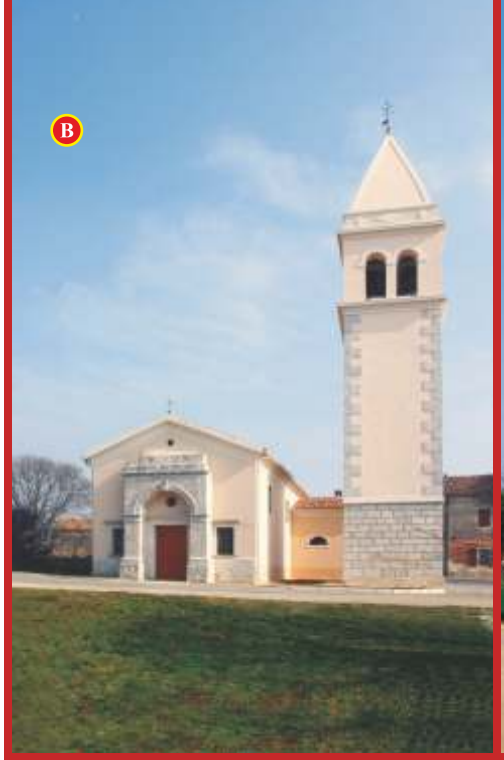

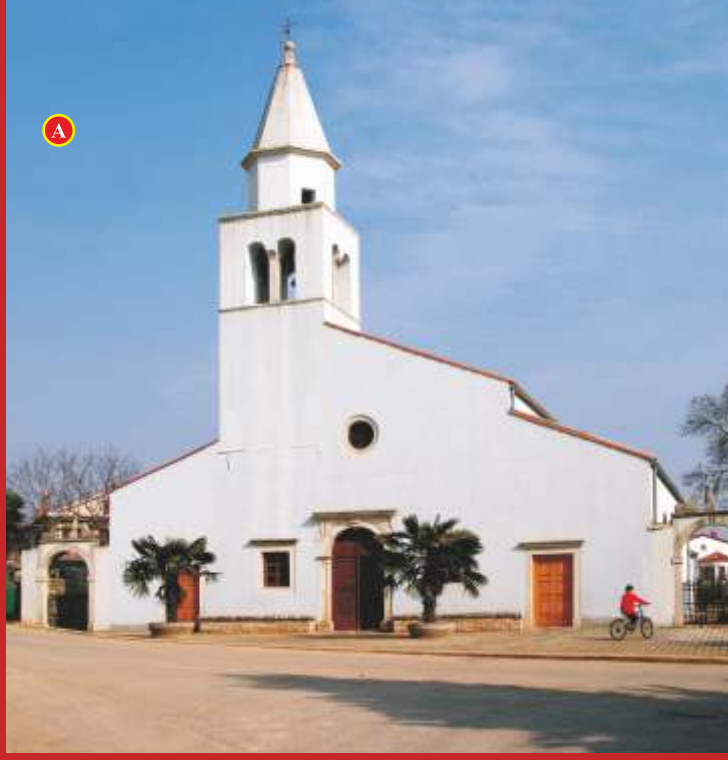

Obala dr. Ante Šonje
Obala Matka Laginje
Eufrazijeva bazilika
Park J. Dobrile
Eufrazijeva
Trg Marafor
Decumanus
Park M. Gupca
Trg M. Gupca
Trg F. Supila
Trg A. Grabara
Sv. Maura
Hotel Neptun
Hotel Parentino
Dep. Jadran
Ribarski trg
Prolaz Peškera
Uvala Peškera
Nikole Tesle
Park Olge Ban
Otokara Keršovanija
J. Šurana
Zagrebačka
Trg Slobode
Narodni trg
A. Negrija
Obala maršala Tita
Pietra Kandlera
Bože Milanovića
8.marta
Istarskog razvoda
Vladimira Gortana
Pionirska
Prvomajska
Trg J. Rakovca
Mlinska
Park Grada Siofoka
Hotel Poreč
Rade Končara
Marina
Turistička
Somogy
SV. NIKOLA
N
W
E
S
0
300m

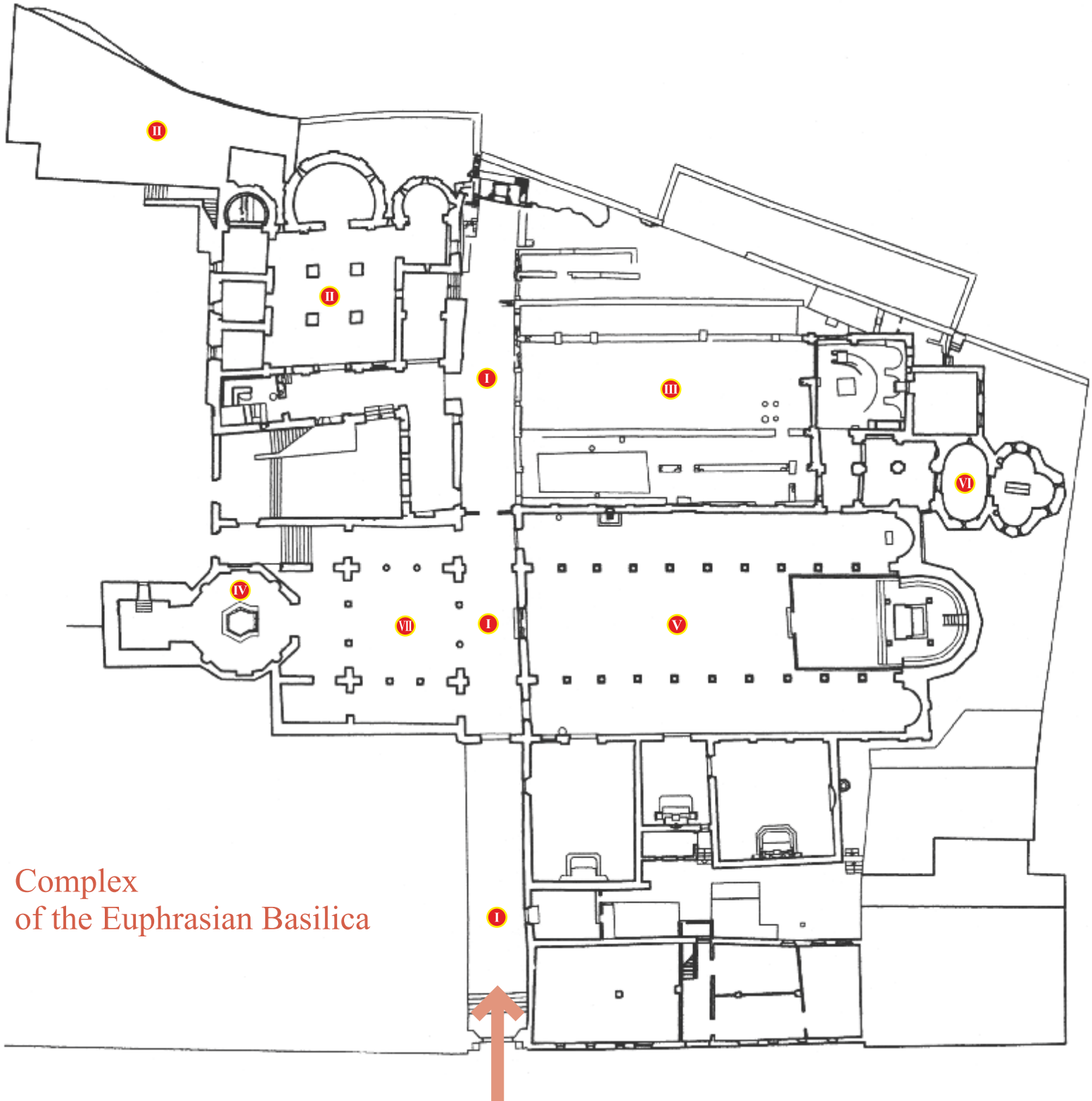

Complex
of the Euphrasian Basilica